

KVALITETSDEKLARATION

Utgifter för det sociala skyddet i Sverige och Europa samt utgifternas finansiering (ESSPROS)

Ämnesområde

Nationalräkenskaper

Statistikområde

Nationalräkenskaper

Produktkod

NR0110

Referenstid

2016

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	8
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	9
3 Aktualitet och punktlighet	9
3.1 Framställningstid	9
3.2 Frekvens	9
3.3 Punktlighet	9
4 Tillgänglighet och tydlighet	9
4.1 Tillgång till statistiken	9
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	9
4.3 Presentation	10
4.4 Dokumentation	10
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	10
5.1 Jämförbarhet över tid	10
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	10
5.3 Sam användbarhet i övrigt	10
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
Allmänna uppgifter	11
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	11
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	11
C Bevarande och gallring	11
D Uppgiftsskyldighet	11
E EU-reglering och internationell rapportering	11
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	12

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken visar utgifter i Sverige för socialt skydd samt finansieringen av det sociala skyddet, mätt i miljoner kronor. Produkten ESSPROS (europeiska systemet för integrerad statistik över socialt skydd) utgör ett satellitsystem till nationalräkenskaperna och utnyttjar mer detaljerad information för att möjliggöra tillräcklig detaljeringsgrad i redovisningen.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

I artikel 2 i EU-fördraget fastställs att det är gemenskapens uppgift att främja en hög nivå i fråga om socialt skydd och att utveckla ekonomisk och social sammanhållning mellan medlemsstaterna. För att övervaka hur dessa uppgifter utvecklas behöver den Europeiska kommissionen tillgång till detaljerad och aktuell information om det sociala skyddets utgifter och intäkter för offentliga och privata organ i medlemsstaterna för analys i ett internationellt perspektiv.

ESSPROS har utarbetats inom EU:s statistikorgan Eurostat i samarbete med medlemsstaterna och redovisas i en särskild manual fastställd 1996, uppdaterad senast [2016](#). I den finns en detaljerad klassificering av dess sociala förmåner och ett grundsystem som ger information om såväl det sociala skyddets omfattning som dess inkomster och utgifter.

Statistiken används för att följa förändringar i det sociala skyddet i EU:s medlemsländer samt Island, Norge, Schweiz, Serbien och Turkiet. De främsta internationella användarna är OECD och olika arbetsgrupper inom EU. Bland de nationella användarna finns bland annat olika departement.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken visar utgifter och intäkter i miljoner kronor för socialt skydd i Sverige för offentliga och privata organ, fördelad på funktioner enligt ESSPROS-manual version 2016 samt landspecifika redovisningsområden.

1.2.1 Objekt och population

Intresse och målpopulation är densamma, och är offentliga och privata organ som har utgifter för fördefinierade insatser. Uppgifter om samtliga utgifter och dess finansiering ska mätas, därför täcker insamlingen alla organ som har dessa utgifter.

Ordet *insats* i definitionen omfattar finansiering av förmåner, tillhörande administrationskostnader och det faktiska tillhandahållandet av förmånerna.

I definitionen fastställs också att endast insatser utan krav på gentjänst ingår. Med "gentjänst" menar man insatser som hushåll och enskilda erhåller och samtidigt återgäldar genom betalning av hela insatsens värde eller med annan insats av motsvarande värde. Dessa betraktas således *inte* som socialt skydd och ingår *inte* i ESSPROS-statistiken.

Villkoret att ett *offentligt eller privat organ* skall ansvara för insatsen gör att definitionen av socialt skydd utesluter alla direkta överföringar av medel mellan egentliga hushåll eller enskilda i form av gåvor, hjälp till anhöriga eller dylikt.

1.2.2 Variabler

Målet med redovisningen är att redovisa utgifterna för socialt skydd, som offentliga och privata organ har, specificerade per redovisningsområde, per funktion och per ESSPROS-kod, samt hur finansieringen sker inom varje redovisningsområde. I det sociala skyddet ingår kontantersättningar som exempelvis pensioner, arbetslöshetsersättning samt naturaförmåner som sjukvård, vård och stöd för äldre och funktionshindrade och barnomsorg. För en detaljerad lista över variablerna, kontakta SCB. Det detaljerade innehållet i statistiken finns i SCB:s mikrodatabaser, MetaPlus. För att mäta totala utgifterna utgår ESSPROS från de enheter som ingår inom offentlig sektor, det vill säga stat, kommun och landsting enligt uppgifter från nationalräkenskaperna. Dessutom kompletteras det med uppgifter från andra myndigheter för att erhålla de detaljer som redovisningen kräver.

Intressevariablerna överensstämmer väl med målvariablerna och överlag överensstämmer även observationsvariablerna med målvariablerna.

1.2.3 Statistiska mått

Det statistiska måttet är summan av inkomster respektive utgifter för det sociala skyddet uttryckt i miljoner kronor eller som procentuell andel av BNP.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Redovisningsgrupperna utgörs av det sociala skyddets 8 funktioner, definierade i ESSPROS manual:

1. Sjukdom/hälso- och sjukvård
2. Funktionshinder
3. Ålderdom
4. Efterlevande
5. Familj/barn
6. Arbetslöshet
7. Boende
8. Övrig social utsatthet

Skyddets förmåner delas i Sverige upp på 25 redovisningsområden:

1. Avgiftsfinansierad folkpension
2. Skattefinansierad folkpension
3. ATP-fond
4. Delpensionsfond
5. Sjukförsäkring
6. Arbetsskadefond
7. Passiva arbetslöshetsåtgärder
8. Aktiva arbetslöshetsåtgärder
9. Övr. allmänna statliga förmåner
10. Övr. icke-allmänna statliga förmåner

11. Kommunala förmåner
12. Landstingsförmåner
13. Arbetsgivarens sjuklön
14. Avtalspensioner
15. Privatproducerad sjukvård
16. Privatproducerad tandvård
17. Privatproducerad socialtjänst
18. Lönegaranti
19. Inkomstgrundad avgiftsfinansierad efterlevandepension
20. Icke inkomstgrundad avgiftsfinansierad efterlevandepension
21. Skattefinansierade ålderspensionsförmåner
22. Inkomstpensionsfond
23. Premiepensionsfond
24. Sjömanspension
25. Föräldraförsäkring

Finansieringen redovisas efter inkomsttyp:

1. Sociala avgifter (arbetsgivares och anställdas)
2. Den offentliga sektorns bidrag (allmänna skattepengar)
3. Överföringar från andra redovisningsområden
4. Övriga inkomster (diverse löpande överföringar, räntor med mera) och ursprung:
 - o Företag
 - o Den offentliga sektorn (staten, delstater och kommuner, samt socialförsäkringar)
 - o Hushåll
 - o Hushållens ideella organisationer
 - o Utlandet

Utgifterna redovisas efter utgiftsslag:

1. Sociala förmåner, fördelade på natura-respektive kontantförmåner.
2. Administrationskostnader
3. Överföringar till andra redovisningsområden
4. Övriga utgiftsslag

1.2.5 Referenstider

Referenstidpunkten för utgifterna och inkomsterna är totala utgifter för helåret, vilket även är fallet med de undersökningar och administrativt material som ligger till grund för ESSPROS.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Något mått på tillförlitligheten totalt kan inte fastställas då ESSPROS liksom nationalräkenskaperna bygger på avstämningar av resultaten från ett stort

antal undersökningar och administrativa material. Se kvalitetsdeklaration om nationalräkenskaperna på SCB:s webbplats, www.scb.se/nr0103.

Flertalet utgifter i ESSPROS baseras på administrativ data från Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Arbetsförmedlingen. Denna data är hämtad ut myndigheternas ekonomisystem och anses då ha god tillförlitlighet då ingen skattning behövs göras av denna data.

2.2 Osäkerhetskällor

ESSPROS bygger till stor del på nationalräkenskapernas beräkningar för offentlig sektor. Offentlig sektor inom nationalräkenskaperna utgår från Räkenskapssammandrag för kommuner respektive landsting samt uppgifterna från Ekonomistyrningsverket. Även administrativ data från främst Arbetsförmedlingen, Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan används. Tillförlitligheten får därför ses som ganska god.

Den osäkerhetskällan som påverkar enskilda poster mest är modellantaganden. Måtfel som kan förekomma inom nationalräkenskaperna påverkar i sin tur osäkerheter i ESSPROS. Urval, ramtäckning, bortfall och bearbetning är samtliga osäkerhetskällor som inte bedöms bidra stort till osäkerheten i statistiken.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken. Flertalet uppgifter som hämtas från nationalräkenskaperna grundar sig på totalundersökningar, såsom Räkenskapssammandragen för kommuner och landsting som SCB sammanställer samt Underlag för statens finansiella sparande som ESV sammanställer.

För viss fördelning av utgifter används även det register som används i FASIT (Fördelningsanalytiskt statistiksystem för inkomster och transfereringar) som benämns STAR, vilket är ett slumpmässigturval på ca 20 procent av befolkningen i Inkomst- och taxeringsregistret. Läs mer om STAR-registret på [FASITs](#) produktsida. Urvalet är stort och bedöms inte påverka osäkerheten i urvalet för ESSPROS.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulationen är offentliga eller privata organ i Sverige som har utgifter för socialt skydd till hushåll eller enskilda personer. ESSPROS ska redovisa samtliga insatser från offentliga eller privata organ som syftar till att avlasta hushåll och enskilda personer från speciellt definierade risker eller att tillgodose definierade behov.

Det kan finnas viss under- och överteckning till följd av periodiseringsproblem hos uppgiftslämnare, denna är i så fall inte känd för oss.

Dock får under- och övertäckningsproblematiken anses vara små och påverkar inte tillförlitligheten.

2.2.3 Mätning

Insamling till ESSPROS sker på flera sätt. En stor del hämtas från sammanställningen av nationalräkenskaperna. Insamlingen till

nationalräkenskaperna i sin tur sker även det på olika sätt. Data som främst används från nationalräkenskaperna är konsumtionsberäkningarna för offentliga myndigheter men även uppgifter om inkomster till de olika redovisningsområdena. Konsumtionsutgifter inom givna ändamål inom nationalräkenskaperna mäter utgifterna offentliga myndigheter haft under referensåret för respektive område, vilket är det som ESSPROS avser mäta.

För den statliga förvaltningen samt sociala trygghetsfonder sker insamling till nationalräkenskaperna från Ekonomistyrningsverket där den huvudsakliga överföringen sker elektroniskt. För kommuner och landsting används räkenskapssammandragen som samlas in elektroniskt via en excelfil som respektive kommun och landsting fyller i. Räkenskapssammandragen är omfattande och komplexa att fylla i vilket kan ge risk för mätfel. Även att räkenskapssammandragen har en hög detaljeringsnivå kan påverka att schabloner används vilket kan påverka fördelningar mellan områdena.

Uppgifterna som hämtas från nationalräkenskaperna är bearbetade till NR-definitioner. Uppgifterna som lämnas till Ekonomistyrningsverket är utifrån myndigheters redovisning som Ekonomistyrningsverket sedan bearbetar för att leverera enligt nationalräkenskapernas krav. Utifrån räkenskapssammandragen för kommuner och landsting görs en del anpassningar för att ta fram uppgifter enligt nationalräkenskapernas krav. Eftersom en del bearbetning görs av insamlat material till nationalräkenskaperna kan visst mätfel förekomma, vilket är svårt att uppskatta hur stort det kan vara.

ESSPROS är en satelliträkenskap inom nationalräkenskaperna och ytterligare mätfel avseende data som används från nationalräkenskaperna utöver de som finns inom nationalräkenskaperna borde inte vara av betydelse.

För uppgifter som kommer från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten sker en leverans från respektive myndighet i en excelfil via e-post. Myndigheterna har i sin tur hämtat uppgifterna från respektives ekonomisystem, och visar utgifter under referensåret som myndigheten haft för respektive förmån. Där skickas uppgifter så som ESSPROS efterfrågar det och mätfelet borde inte vara av betydelse i dessa fall. Men om hur insamlingen från nämnda myndigheter går till finns att läsa i Statistikens framställning för ESSPROS.

För att fördela uppgifter kring avtalspensioner används det register som används i FASIT (Fördelningsanalytiskt statistiksystem för inkomster och transfereringar) som benämns STAR, vilket är ett urval på ca 20 procent av befolkningen i Inkomst- och taxeringsregistret. Detta används enbart för fördelning av totala utgifter enligt nationalräkenskaperna och bedöms inte ge något upphov till mätfel.

2.2.4 Bortfall

Samtliga statliga myndigheter, kommuner och landsting lämnar in uppgifter till nationalräkenskaperna. Partiellt bortfall kan dock förekomma i samtliga fall där uppgiftslämnaren inte kunnat dela upp informationen som efterfrågats. Bortfall är inte en osäkerhetskälla som påverkar tillförlitligheten i ESSPROS och ingen justering görs för bortfall.

2.2.5 Bearbetning

Nationalräkenskaperna bygger på avstämningar av resultaten från ett stort antal undersökningar och administrativa material och det är svårt att fastställa hur bearbetning av data kan påverka tillförlitligheten totalt. Uppgifter från statliga myndigheter granskas av Ekonomistyrningsverket. Granskning sker även vid SCB när nationalräkenskaperna sammanställs. Kommuner och landsting granskar uppgifterna till stor del redan vid ifyllandet av uppgifterna då kontroller och stora förändringar faller ut för kontroll. SCB granskar sedan det inomna materialet på både mikro- och makronivå (rikstotal). Dock är det inkomna materialet omfattande till nationalräkenskaperna och det är inte möjligt att granska all data noggrant.

Insamligen från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten granskas genom att respektive förmån kontrolleras så att förändringen jämfört med föregående år verkar rimligt. Även nya förmåner som myndigheten har granskas för att säkerställa att den faller inom definitionen enligt ESSPROS-manualen samt att den inte ingår i någon annan insamlad data. Vid frågor kontaktas myndigheten för att kontrollera värdet.

Sammanställningen av ESSPROS görs till största delen maskinellt i SAS, med flera inbyggda kontroller, vilket minskar risken för bearbetningsfel. Vid sammanställningen hanteras så att inga uppgifter som används från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheter även används från nationalräkenskaperna för att ingen dubbelräkning ska ske.

2.2.6 Modellantaganden

I vilken omfattning modellantagande påverkar nationalräkenskaperna tillförlitlighet beskrivs inte i denna kvalitetsdeklaration. Här ges en beskrivning av de modellantaganden som görs inom ramen av sammanställningen av ESSPROS.

Uppgifter för primär- och landstingskommunala förmåner hämtas från nationalräkenskaperna. I vissa fall är dessa uppgifter inte uppdelade på en tillräckligt fin nivå. Uppgifterna fördelas då mellan olika förmåner med hjälp av uppgifter från kommunernas och landstingens räkenskapssammandrag.

Det finns ingen uppgift om utbetald sjuklön (US) från arbetsgivarna. Denna skattas därför enligt följande:

$$US_t = LS_t \times GS_t \times EG_t$$

LS_t = Lönesumma under år t

GS_t = Genomsnittlig sjukfrånvaro under år t

EG_t = Ersättningsgrad under år t

Lönesumma fås från Pensionsmyndigheten och avser underlag för arbetsgivaravgifter. Den genomsnittliga sjukfrånvaron hämtas från skriften, Tidsanvändning som ges ut av Svenskt Näringsliv. Uppgiften avser arbetare och tjänstemän inom privat sektor. Vi antar att sjukfrånvaron är densamma inom offentlig sektor.

Utgiften för barnomsorg inom förskolan skattas enligt modell i ESSPROS. I nationalräkenskaperna klassificeras förskolan helt till utbildning, vilket inte

inkluderas i ESSPROS. I ESSPROS räknas dock enbart delen som är allmän förskola till utbildning, övrig tid läggs till som barnomsorg. Alla barn har rätt till kostnadsfri allmän förskola tre timmar per dag (525 timmar per år) från och med höstterminen det år då barnet fyller tre år. Andelen utbildning (AU) som ska exkluderas i ESSPROS beräknas därför enligt följande:

$$AU_t = \frac{(AB_t \times AT_t)}{(GV_t \times GN_t)}$$

AB_t = Andel barn i åldern 3-6 i förskola under år t

AT_t = Avgiftsfria timmar per år (allmän förskola 525 h) under år t

GV_t = Genomsnittlig vistelsetid varje vecka under år t

GN_t = Genomsnittlig närvaroveckor per år under år t

Vissa uppgifter som hämtas från nationalräkenskaperna är för grova och fördelas på flera förmåner i ESSPROS. Det förekommer antaganden och fördelningar som i vissa fall inte kunnat uppdateras senare år då detaljerad data inte finns att tillgå. Dessa modellantaganden kan påverka tillförligheten på enskilda poster. Dock är påverkan på totala utgifterna mindre.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik tas fram. Dock kan revidering av föregående år förekomma om nationalräkenskaperna reviderar sina uppgifter.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

ESSPROS publiceras ca 15 månader efter referensperiodens slut.

3.2 Frekvens

ESSPROS framställs och publiceras årligen, och avser årsstatistik. Uppgiftsinsamlingen sker årsvis. Senaste publicerade året kan betraktas som preliminärt, och revideras ofta påföljande år till följd av Nationalräkenskapernas revideringar.

3.3 Punktlighet

Uppgifterna levererades till Eurostat och publicerades enligt plan.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

På SCB:s webbplats publiceras en statistiknyhet samt färdiga tabeller i excel.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Primärmaterial på riksnivå finns att tillgå vid förfrågan.

Utöver utgifter för det sociala skyddet samt dess finansiering tas antal pensionsmottagare och nettoberäknade utgifter fram. Dessa redovisas enbart

till Eurostat och redovisas inte på SCB:s webbplats. Dessa finns att hämta från Eurostat [webbplats](#).

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i en statistiknyhet. De viktigaste och mest efterfrågade tabellerna finns att tillgå. Flera av tabellerna ligger samlade i en excelfil på websidan. Tabellerna inkluderar i de flesta fallen tidsserie från 1993 och framåt. I tabeller där övriga länders uppgifter inkluderas finns uppgifter för 1995 och framåt.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistiken och mikrodata beskrivs i Dokumentation av statistiken (SCBDOK). Statistikens kvalitet beskrivs i föreliggande dokument. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i Dokumentation av mikrodata (MetaPlus). Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats.

En utförlig beskrivning av de förmåner som ingår, vilka regler som gäller för dessa förmåner finns i Quality information på [Eurostats webbplats](#).

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Det finns tidsserier för perioden 1993-2015 och för denna period är jämförbarheten god.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

ESSPROS framställs efter riktlinjer från EU och ett syfte med statistiken är att kunna möjliggöra jämförelser mellan de Europeiska länderna.

5.3 Sammanvändbarhet i övrigt

Då ESSPROS är en förädling av nationalräkenskaperna så överensstämmer båda dessa beräkningar till stor del.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Den numeriska överensstämmelsen i tabellerna i ESSPROS är god. Om eventuella skillnader förekommer beror de på avrundningar.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

ESSPROS ingår i Sveriges officiella statistik. För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)). Personuppgifter förekommer inte i beräkningen.

C Bevarande och gallring

Särskilda gallringsföreskrifter finns inte. Resultaten långtidslagras.

D Uppgiftsskyldighet

Produkten baseras på statistik från flera olika statistiska undersökningar, varav en viktig källa är nationalräkenskaper. Nationalräkenskaperna grundas på uppgifter från andra statistikproducenter, huvudsakligen SCB men också administrativt material och andra uppgifter.

SCB samlar in vissa uppgifter direkt från statliga myndigheter och deras skyldighet att leverera informationen till ESSPROS regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 458/2007.

E EU-reglering och internationell rapportering

ESSPROS sammanställs i enlighet med regulation (EC) 458/2007 och uppgifter rapporteras årligen till Eurostat i enlighet med regulation (EC) [1322/2007](#).

F Historik

I artikel 2 i EU-fördraget fastställs att det är gemenskapens uppgift att främja en hög nivå i fråga om socialt skydd och att utveckla ekonomisk och social sammanhållning mellan medlemsstaterna. För att övervaka hur dessa uppgifter utvecklas behöver den Europeiska kommissionen tillgång till detaljerad och aktuell information om det sociala skyddets organisation, nuvarande ställning och utveckling i medlemsstaterna.

Det europeiska systemet för integrerad statistik över socialt skydd (ESSPROS) har utarbetats inom EU:s statistikorgan Eurostat i samarbete med medlemsstaterna och redovisas i en särskild manual fastställd 1996. I den finns en detaljerad klassificering av dess sociala förmåner och ett grundsystem som ger information om såväl det sociala skyddets omfattning som dess inkomster och utgifter. Manualen har sett över under åren och uppdaterades senaste [2016](#).

För Sverige finns uppgifter sedan 1993 och framåt.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Nationalräkenskaperna
E-post	nrinfo@scb.se
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)